

ประเภทภูมิปัญญาด้าน ประดิษฐ์ แป้ง เครื่องทุ่นแรง

ชื่อภูมิปัญญา การประดิษฐ์ คราด ไถ แอ

ความหมาย

คราด ไถ แอ คือ เครื่องมือในการทำนาในสมัยก่อน

บทบาท/ความสำคัญของภูมิปัญญา

การทำนาจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการไถนา เพื่อให้ดินແหลกละเอียด พร้อมทั้งจะปลูกข้าวได้ ชาวนาจึงได้นำไม้มาตากให้มีรูปร่างคล้ายคันไถนำมาตากให้เบา ๆ 2 อัน นำมาประกบกันเป็นคันไถ ปากไถใช้เหล็กทำปากไถให้เป็นแฉก ๆ ให้มีความคม เอาแอกมาสวมคอกควายใช้เป็นเชือก ปากไถ เอามาสวมคันไถ ใช้ควายดึง ใช้ไถนาได้ ถ้าต้องการให้ดินແหลกละเอียด เอาปากไถออก เอาคราดมาใส่แทน ทำให้ดินละเอียดพร้อมจะปลูกนาได้

ควายที่ใช้ในการไถนา ต้องได้รับการฝึก ประมาณ 2 สัปดาห์ จึงจะสามารถใช้ไถนาได้

ความเป็นมา

- คราด ใช้ไม้ยาวประมาณ 1 เมตร ไม้หนาประมาณ 4 x 4 นำมาเหลาให้กลม แขนของคราดมี 2 ข้าง เอาไว้ผูกเชือก ส่องแสง (เชือกคล้อง) มีแขนสำหรับคนถือ (เรียกว่า คาน)

ประโยชน์ ทำให้ดินในนาແหลกละเอียด (เถียนา)

- ไถ นำเอาไม้ 2 อัน มาเหลาประกบกันเป็นรูปคันไถ ปากไถใช้เหล็กทำเป็นซี่ ๆ ให้มีความคม ใช้ควายดึงไถนา

- แอ คือไม้โค้งตามคอกควาย 2 ข้าง ผูกเชือกมีอ้อมแอ อยู่ตรงพื้นแอ (เอาไว้ผูกไม้ให้แอ หลุดออกจากคอกควาย เชือกที่ผูกกับแอ เรียกว่า

1. เชือก คร่าว มี 2 เส้น อยู่ 2 ข้างแอ ผูกห่างจากแอประมาณ 2 เมตร นำเชือกคร่าวมา ผูกกับแออ่อน มัดขวางไว้ ไม้ให้เชือกคร่าวถูท้องควาย
2. เชือก ส่องแสง ใช้ผูกตรงกลาง แออ่อน เป็นเชือกสำหรับคล้องคันไถ หรือคล้องคราด

ประโยชน์ที่ได้รับ

คราด ไถ แยก

ใช้ไถนาเพื่อปลูกข้าว พื้นดิน 1 ไร่ ใช้เวลาในการไถประมาณ 1 สัปดาห์ เพราะใช้เวลาในการไถตอนเช้าและตอนเย็นเท่านั้น ตอนกลางวันควายร้อน ไถไม่ได้

แหล่งข้อมูล

นายวิโรจน์ โปทาหมุด

บ้านเลขที่ 29 หมู่ 7 บ้านดอนไชยพระบาท ตำบลนาเหลียง อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน